

Mối quan tâm về Hoa Kỳ ngày càng tăng theo những bước phát triển về kinh tế, chính trị và quân sự của nước này.

Ngài mời viết xin chào và gửi lời thiêu ba nghiên cứu của các tác giả nhìn từ những khía cạnh khác nhau:

1. Chính trị địa phương: bài báo 18 trang *The Geography of Chinese Power*. Tác giả Robert D. Kaplan đăng trên tạp san *Foreign Affairs* số tháng 05/2010.

2. Kinh tế và xã hội: bài báo 21 trang *In China, Cultivating the Urge to Splurge*. Tác giả David Leonhardt đăng trên nhật báo *The New York Times* ngày 24/11/2010.

3. Chính trị, văn hoá và lịch sử: sách dài 435 trang *When China Rules the World: The End of the Western World and the Birth of a New Global Order* Tác giả Martin Jacques xuất bản vào tháng 11/2009.

Ngài mời viết có vài nhận xét tổng quát trước khi vào chi tiết:

o Tình quan trọng trong khu vực Đông Á thay đổi rất nhanh, nhất là từ sau khi ngoại trưởng Hillary Clinton khẳng định mối quan tâm của Hoa Kỳ tại vùng Đông Nam Á, và động thái khiêu khích của Bắc Hàn qua việc bắn chìm tàu chiến và pháo kích sang Nam Hàn ở Bắc Á. Hai sự kiện khiếm mốt số nhận xét của hai tác giả Robert Kaplan (5/2010) và Martin Jacques (11/2009) phải thay đổi ít dù chúng diễn ra trong vòng 1 năm trước đây.

o Về cái nhìn của một người từ Á Châu dù có đồng ý hay không với các tác giả thì chúng ta cũng nên ghi nhận rằng các quan điểm này phần lớn phản ánh kính của giới quan sát và nhận hành lên chính sách từ phương Tây.

Bài báo dài 18 trang mang tựa đề The Geography of Chinese Power của Robert D. Kaplan đăng trên tạp san Foreign Affairs số tháng 05/2010, trình bày cái nhìn tổng quát trên góc nhìn Địa lý chính trị (geo-politics) giữa Hoa Kỳ và các nước láng giềng (Nga - Trung - Đông Nam Á - Hàn - Nhật), cùng những khu vực lợi ích chiến lược (Tân Cương - Tây Tạng - Đài Loan - Biển Đông). Tác giả cho rằng Trung Quốc có lợi thế về mặt địa quyền trên đất liền (land power) hơn quyền hải (sea power - vùng ven biển dài hơn 9000 dặm). Hai mặt tiêu chính của Hoa Kỳ là :

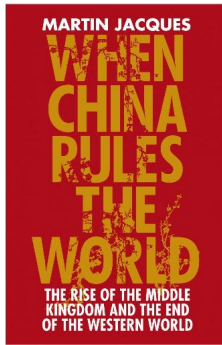
(a) tìm tài nguyên tại các vùng thưa dân những giàu khoáng sản như Trung Á, Mông Cổ, và xa hơn nữa là Phi Châu và

(b) bảo vệ đường con đường hàng hải từ Ấn Độ Dương sang qua biển Đông.

Sự bành trướng của Trung Quốc tại yếu tố và chiếm vùng các nước lân cận trên lục địa giữa Nga - Trung, cùng các thế lực biển khơi giữa Mỹ - Nhật - Đài Loan - Đông Nam Á.

Bài báo dài 21 trang mang tựa đề In China, Cultivating the Urge to Splurge của David Leonhardt đăng trên nhật báo The New York Times ngày 24/11/2010 phân tích những quan hệ kinh tế thế giới và mô hình chính trị độc đảng. Nhà cầm quyền không bỏ chi phí bỏ ý nghĩ khuyến khích người dân đã giàu nên mua sắm đã thành công tập trung nhân lực, vật lực cho các bước phát triển ngoạn mục, những bù đắp lợi ích lợi ích giá đắt qua sự chênh lệch giàu nghèo và huỷ hoại môi trường. Tác giả đánh giá rằng Bắc Kinh hiện tích trữ một kho dự trữ ngoại tệ khổng lồ (2500 tỷ USD) nên để khả năng giảm quy mô thị trường thách trong vòng 5-10 năm tới đây, những sau đó sẽ rơi vào khủng hoảng trầm trọng nếu họ không giảm quy mô các mâu thuẫn nội tại về chính trị và xã hội. Nói cách khác, Hoa Kỳ dù không cần vội vã thay đổi chính sách những gian cũng cần dè dặt!

Theo những xét của người viết thì đây là một bài báo rất giá trị, cách trình bày cân đũa và chuyên môn đáng chú ý tránh được cảm tính khen chê những chủ đề khi bàn về mặt đất tài trợ những Trung Quốc.

Quyển sách dài 435 trang mang tựa đề *When China Rules the World: The End of the Western World and the Birth of a New Global Order* là một công trình nghiên cứu đáng kể của Martin Jacques về ảnh hưởng của nền văn hoá và lịch sử Trung Hoa khi đất nước này tiến lên hàng siêu cường. Một cách ngắn gọn, tác giả phân tích vào chi tiết câu nói của Napoleon Bonaparte 200 trước đây: “Hãy để Trung Hoa ngủ yên vì thế giới sẽ rung chuyển khi nước này thức dậy”

Martin Jacques đã tìm hiểu về ảnh hưởng của Khổng Giáo và quan niệm về Hán tộc để nhìn xét rằng xã hội Trung Quốc dù canh tân hoá vẫn mang đậm sắc thái phong kiến và truyền thống, và va chạm với những quan niệm về tự do và dân chủ của Tây Phương.

Điểm mạnh của quyển sách là tác giả bỏ nhiều thời gian sinh sống và tìm hiểu về tập quán tại Hoa Lục nên có thể dùng cho các thanh niên gốc Á Châu để và hiểu thêm về nền văn hoá của nước này.

Khuyết điểm là tác giả không đề cập đến các mâu thuẫn xã hội đòi hỏi Bộ Kinh phải giải quyết các thách thức tại đây; viết về nền văn hoá truyền thống nhưng lại không phân tích đâu là các giá trị phải tiếp thu mà nhân loại đã bỏ ra 200 năm để tìm kiếm; phác họa một tương lai mờ mịt nét vẽ sơ sài hài hoà giữa cái cũ và mới - thực sự có lẽ không riêng gì tác giả mà cũng không ai biết xã hội Trung Hoa sẽ đi về đâu trong vòng 10-20 năm tới đây!

Nhìn chung, trên đây là các công trình nghiên cứu đáng kể và cần đọc, viết lên trên những biên cảnh thời sự để mang lại cách nhìn lâu dài và toàn diện về một trong những vấn đề quan trọng nhất của thế kỷ 21.

Ba cái nhìn từ Tây Phương về Trung Quốc

Tài liệu: Đoàn Hồng Quốc

Thứ Hai, 29 Tháng 11 Năm 2010 08:47
